

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İnsan Hakları Komisyonu Kanunu Teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla

Prof. Dr. Zafer ÜSKÜL

Mersin Milletvekili

Arayışın
2-6-2008 2/263
t. /s. Kallı 84 000 000 000
N/P.

① Halide İNCEKARA İstanbul Milletvekili A.	② Mehmet FİSİCİ Yozgat Milletvekili	③ Abderrahman KURT Diyarbakır Milletvekili
④ Ayşe Jale AĞIRBAŞ İstanbul Milletvekili	⑤ Ahmet KOCA Afyonkarahisar Milletvekili	⑥ Kazım ATAĞLU Bingöl Milletvekili
⑦ Mehmet OCAKDEN Bursa Milletvekili	⑧ Murat YILDIRIM Çorum Milletvekili	⑨ Mithat EKİCİ Denizli Milletvekili
⑩ Mustafa ATAŞ İstanbul Milletvekili	⑪ Osman Gazi YAĞMURDERELİ İstanbul Milletvekili	⑫ Efîh ARILAN Kahramanmaraş Milletvekili
⑬ Üye A.Gökhan SARIÇAM Kırklareli Milletvekili	⑭ Üye Kerem ÖZKUL Konya Milletvekili	⑮ Üye Cemal Yılmaz DEMİR Samsun Milletvekili
⑯ Malik Ecdar ÖZDEMİR Sivas Milletvekili	⑰ Ali Rıza ERTEMÜR Denizli Milletvekili	⑱ Çetin SOYSAL İstanbul Milletvekili
⑲ Ahmet ERSİN İzmir Milletvekili	⑳ Gürcan DAĞDAŞ Kars Milletvekili	㉑ Şenol BAL İzmir Milletvekili
㉒ Akın BİRDAL Diyarbakır Milletvekili		

GENEL GEREKÇE

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 2 nci maddesinde, “Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, *insan haklarına saygılı*, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir.” ifadesine yer verilmiştir. Anayasamız bu hükümle insan haklarına saygılı Devlet olmanın Cumhuriyetin niteliklerinden olduğunu ifade etmiştir.

Anayasamızın 5 inci maddesinde de, kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmayı, devletin temel amaç ve görevleri arasında saymıştır.

Anayasal ilke olarak insan hakları ile ilgili en temel ilkeler bu şekilde ifade edilmiş ve belirtilen amaçlara ulaşabilmek için de çeşitli kurumlar kurulmuş veya organlar oluşturulmuştur. Bunlardan bir tanesi de, 05 Aralık 1990 tarihinde kabul edilip, 08 Aralık 1990 gün ve 20719 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanıp yürürlüğe giren, 3686 sayılı İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanunu ile Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde ve kendi üyelerinden oluşturulan İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu’dur. Anılan Kanunun yürürlüğe girdiği 08 Aralık 1990 tarihinden bugüne kadar yaklaşık olarak 18 yıl geçmiştir. Öte yandan çağımızın en önemli ortak değerleri arasında yer alan “insan hakları” kavramına karşı millî duyarlılık hızla artmıştır. İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu bu alanda önemli görevler üstlenmiştir. Bu önemli görevi daha etkin ve zamanında yerine getirebilmesi için Komisyonun kuruluşunu düzenleyen Kanunun yeni baştan ve günün ihtiyaçlarını karşılayabilecek şekilde düzenlenmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu yapılırken de anılan Kanuna ilâveler yapmak yerine yürürlükteki Kanun tamamen yürürlükten kaldırılarak, Komisyonun kuruluş, görev, yetki, çalışma usul ve esasları yeniden düzenlenmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1 – Bu maddede İnsan Hakları Komisyonu Kanunu’nun amacı düzenlenmiş bulunmaktadır. İnsan hakları kavramı günümüzde ulusal hukuk boyutlarını aşmış ve uluslararası alanın en önemli konusu haline gelmiştir. Bu anlayıştan hareketle, dünyada ve Türkiye’de insan haklarına bağlılığı ve bu konudaki gelişmeleri izlemek, araştırıp incelemek suretiyle elde edilen sonuçlara göre uygulamaların veya mevzuatın bu gelişmelere uyumunun sağlanması ve gerekli tedbirlerin alınması amacıyla ve istenildiğinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan Kanun tasarı ve teklifleriyle, kanun hükmünde kararnamelerin insan haklarına uygunluğu incelenerek ihtisas komisyonlarına görüş sunmak ve başvuruları incelemek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi bünyesinde İnsan Hakları Komisyonunun kuruluşu düzenlenmiştir.

MADDE 2 – Bu maddeyle İnsan Hakları Komisyonu Kanununun kapsamının Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi gibi çok taraflı uluslararası belgelerde belirlenmiş bulunan insan hak ve hürriyetleri ile uluslararası alanda genel kabul gören insan hakları olduğu belirtilmiş bulunmaktadır.

MADDE 3 – Bu madde ile Kanun’da geçen kavramlar tanımlanmıştır.

İnsan hakları ile ilgili sorunlar, günümüz dünyasında hem ulusal hukuk, hem de uluslararası hukuk bakımından çok önemli bir değer olarak kabul edilmiştir.

İnsan hakları gibi toplumun hemen her kesiminden insanımızı ilgilendiren böyle bir kurumsal yapının insan hakları konusunda oluşan toplum bilincinin devamına katkıda bulunulması için Kanunda geçen ifadelerin ne anlama geldiği hususu açıklanmıştır. Komisyonun kurumsal kimliğinin güçlendirilebilmesi için bu şekilde bir tanım yapılması yoluna gidilmiştir.

İnsan Hakları Komisyonunun, insan hakları ile ilgili konularda, Türk Büyük Millet Meclisinin, Hükûmetin, medyanın ve kamuoyunun, hazırladığı veya hazırlayacağı raporlarla dikkatini çekmek suretiyle yapılması gereken düzenlemelere olan ihtiyacı belirterek, bu alanda öncülük yapan işlevini yerine getireceğinden, tanımlar maddesinde çeşitli raporlara yer verilmiş ve bu raporların tanımları yapılmıştır.

MADDE 4 – Bu maddeyle İnsan Hakları Komisyonunun nasıl kurulacağı hususu ile üye seçimini nasıl yapılacağı düzenlenmiş bulunmaktadır.

MADDE 5 – Bu maddede İnsan Hakları Komisyonunun görevleri kapsamında nelerin yer aldığı belirtilmiştir.

İNSAN HAKLARI KOMİSYONU KANUNU TEKLİFİ

Amaç

MADDE 1 - (1) Bu Kanunun amacı; Dünyada ve ülkemizde insan haklarına bağlılığı ve bu konudaki gelişmeleri izlemek, araştırmak ve incelemek suretiyle uygulamaların veya mevzuatın bu gelişmelere uyumunu sağlamak ve istenildiğinde Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan kanun tasarı ve teklifleriyle, kanun hükmünde kararnamelerin insan haklarına uygunluğunu inceleyerek ihtisas komisyonlarına görüş sunmak ve başvuruları incelemek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir İnsan Hakları Komisyonunun kuruluş, görev, yetki, çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 - (1) Bu Kanun; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi gibi çok taraflı uluslararası belgelerde belirlenmiş bulunan insan hak ve hürriyetleri ile uluslararası alanda genel kabul gören insan haklarını kapsar.

Tanımlar

MADDE 3 - (1) Bu Kanunda geçen;

- a) Başkan: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı,
- b) Başkanlık: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığını,
- c) Başvuru: Yazılı veya elektronik ortamda Komisyona intikâl eden ve insan hakları ihlâli iddialarını içeren talepleri,
- d) Başvuru Defteri: Komisyona yapılan başvurularının kaydedildiği defteri,
- e) Başvuru sahibi: İnsan haklarının ihlâlê uğradığına ilişkin bir iddiayı ileri süren gerçek veya tüzel kişiyi,
- f) Görüş ve öneri raporu: İstem üzerine Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonlarının gündemindeki konular hakkında Komisyonun o konudaki görüş ve önerilerini içeren raporu,
- g) İnceleme: İnsan haklarının ihlâl edildiğine ilişkin başvurunun komisyon başkan ve/veya üyeleri tarafından gerektiğinde yerinde inceleme, ilgilileri dinleme suretiyle yapılan işlemleri,
- ğ) İnceleme raporu: Komisyon tarafından incelenmesine karar verilen ya da aynı nitelikte olmaları sebebiyle konuları bakımından belirli gruplara ayrılmış başvurularla ilgili olarak düzenlenen ve insan hakları ihlâllerinin sebepleri ile çözüm önerilerini içeren raporu,
- h) İzleme raporu: Uluslararası alanda genel kabul gören insan hakları ile ilgili konularda yapılan ziyaret, temas ve geziler sonucu gerek görülmesi hâlinde hazırlanan raporu,

MADDE 6 – Bu maddede İnsan Hakları Komisyonunun yetkilerinin neler olduğu belirtilmiştir. Bu kapsamda, Komisyonun hangi kurum ve kuruluşlardan bilgi, belge ve doküman isteyebileceği, inceleme ve araştırma yapabileceği ile bu kurumların ilgililerini çağırıp bilgi alabileceği hususu düzenlenmiştir.

Ayrıca maddeyle, Komisyona kanundaki görevlerini kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler veya insan hakları alanında faaliyet gösteren dernek, vakıf gibi sivil toplum kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarıyla işbirliği yapmak veya birlikte çalışmak suretiyle yerine getirme imkânı tanınmak suretiyle demokratik katılım sağlanmış bulunmaktadır.

MADDE 7 – Bu maddede İnsan Hakları Komisyonunun çalışma usul ve esasları düzenlenmiş bulunmaktadır.

MADDE 8 – Bu maddede İnsan Hakları Komisyonu Başkanlık Divanının kuruluş ve görevleri düzenlenmiş bulunmaktadır.

MADDE 9 – Bu maddede İnsan Hakları Komisyonu Başkanının görev ve yetkileri düzenlenmiş, yapılan düzenlemeyle insan hakları ile ilgili sorunların çözülmesinde gereken hız ve etkinlik sağlanmaya çalışılmıştır.

MADDE 10 – Bu maddede İnsan Hakları Komisyon Başkanvekilinin görev ve yetkileri düzenlemiştir.

MADDE 11 – Bu maddeyle insan hakları ile ilgili ihlâl iddialarına ilişkin olarak yapılan başvuruların alınması ve yapılması gereken işlemler düzenlenmiş bulunmaktadır.

MADDE 12 – Bu maddeyle yazılı başvuruda bulunması gereken hususlar düzenlenmiş bulunmaktadır.

MADDE 13 – Bu maddeyle elektronik başvuruda bulunması gereken hususlar düzenlenmiş bulunmaktadır.

MADDE 14 – Bu maddede incelenemeyecek başvurular düzenlenmiş bulunmaktadır.

MADDE 15 – Bu maddede inceleme ve sonucun bildirilmesi hususu düzenlenmiş bulunmaktadır.

MADDE 16 – Bu maddede uygulanacak İçtüzük hükmüne yer verilmiştir.

MADDE 17 – Bu maddede 3686 sayılı İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanunu'nun yürürlükten kaldırılması düzenlenmiş bulunmaktadır.

MADDE 18 – Yürürlük maddesidir.

MADDE 17 – Yürütme maddesidir.

- i) Komisyon: Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları Komisyonunu,
 - ii) Komisyon Başkanlık Divanı: İnsan Hakları Komisyonu Başkanı, iki başkanvekili, Sözcü ve Kâtipten oluşan kurulu,
 - j) Komisyon Başkanı: Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Hakları Komisyonu Başkanını,
 - k) Yıllık rapor: Komisyonun görevleri ile ilgili konularda hazırlanan ve Başkanlığa sunulan raporu,
 - l) Yurt içi uygulama araştırma raporu: Türkiye'nin insan hakları uygulamalarının, taraf olduğu uluslararası anlaşmalara, Anayasa ve kanunlara uygunluğunu inceleyen ve bu amaçla yapılan araştırmaları içeren, bu konularda iyileştirmeler ve çözümler öneren raporu,
 - m) Yurt dışı uygulama araştırma raporu: Gerekğinde dış ülkelerdeki insan hakları ihlallerinin ziyaret, gezi ve temaslar şeklinde incelenmesi ve diğer bilgi edinme suretiyle hazırlanan raporu,
- ifade eder.

Komisyonun kuruluşu

MADDE 4 - (1) Üye sayısı Danışma Kurulunun teklifi üzerine Genel Kurulca belirlenecek Komisyonda; siyasi parti grupları ile bağımsızlar Meclisteki sayılarının -boş üyelikler hariç- üye tamsayısına nispet edilmesi ile bulunacak yüzde oranına uygun olarak temsil edilir.

(2) Bu Komisyon üyelikleri için, bir yasama döneminde iki seçim yapılır. İlk seçilenlerin görev süresi iki yıldır.

Komisyonun görevleri

MADDE 5 - (1) Komisyonun görevleri şunlardır:

- a) Uluslararası alanda genel kabul gören insan hakları konusundaki gelişmeleri izlemek.
- b) Türkiye'nin insan hakları alanında taraf olduğu uluslararası andlaşmalarla Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve diğer millî mevzuat ve uygulamalar arasında uyum sağlamak amacıyla yapılması gereken değişiklikleri tespit etmek ve bu amaçla yasal düzenlemeler önermek,
- c) Türkiye'nin insan hakları alanında taraf olduğu uluslararası andlaşmalarla Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ve diğer millî mevzuat ve uygulamalar arasında uyum sağlamak amacıyla yapılması gereken işlerle, alınması gereken tedbirler veya mevzuat değişikliklerini veya eksikliklerini tespit etmek ve bu amaçla yapılması gereken düzenlemeleri veya değişiklikleri önermek.

d) Başkanlığın talebi üzerine ya da istenildiğinde Başkanlığa sunulan kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnamelerin insan hak ve hürriyetleri ile uluslararası alanda genel kabul gören insan haklarına uygunluğunu inceleyerek ihtisas komisyonlarına görüş sunmak.

e) Türkiye'nin insan hakları uygulamalarının, taraf olduğu uluslararası andlaşmalara, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin yerleşik kararlarına, Anayasa ve kanunlara uygunluğunu incelemek ve bu amaçla, araştırmalar yapmak, bu konularda iyileştirmeler, çözümler önermek.

f) İnsan haklarının ihlâle uğradığına dair iddialar ile ilgili başvuruları bizzat veya ilgili kurum veya kuruluşlar aracılığıyla araştırıp, incelemek suretiyle elde edilen sonuçlara göre uygulamaların veya mevzuatın uluslararası insan hakları hukuku standartlarına uyumunun sağlanması ve gerekli tedbirlerin alınabilmesi amacıyla hazırlayacağı rapor ve önerileri Başkanlığa sunmak veya gerekli gördüğü hâllerde ilgili mercilere iletmek.

g) Gerektiğinde dış ülkelerdeki insan hakları ihlâllerini incelemek ve bu ihlâlleri o ülke parlamenterlerinin dikkatlerine doğrudan veya mevcut parlamenter forumlar aracılığıyla sunmak.

h) Her yıl yapılan çalışmaları, elde edilen sonuçları, yurtiçi ve yurtdışında insan haklarına bağlılık ve uygulamaları, insan hakları ile ilgili konularda yapılan ziyaret, temas ve geziler sonucu hazırlanan raporları, insan hakları ihlâllerinin sebepleri ile çözüm önerilerini içeren raporu, Başkanlığa sunulan kanun tasarı ve teklifleri ile kanun hükmünde kararnamelerin insan hak ve hürriyetleri ile uluslararası alanda genel kabul gören insan haklarına uygunluğu hakkında görüş ve önerileri içeren yıllık rapor hazırlamak.

Komisyonun yetkileri

MADDE 6 - (1) Komisyon bakanlıklar, üniversiteler, genel ve katma bütçeli daireler, mahallî idareler, muhtarlıklar, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu, kamu iktisadî teşebbüsleri, özel kanun ile veya özel kanunun verdiği yetkiye dayanılarak kurulmuş banka ve kuruluşlar, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve kamu yararına çalışan derneklerden her türlü bilgi, belge ve doküman isteyebilir, buralarda inceleme ve araştırma yapabilir ve ilgililerini çağırıp bilgi alabilir.

(2) Komisyon, gerçek ve özel hukuk tüzel kişiler ile özel kuruluşlardan kanunlarda öngörülen usullere uymak koşuluyla her türlü bilgi, belge ve doküman isteyebilir, buralarda inceleme ve araştırma yapabilir ve ilgililerini çağırıp bilgi alabilir.

(3) Birinci fıkrada sayılan ve gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri ile özel kuruluşlar dışındaki kurum ve kuruluşlar ve ilgilileri Komisyon tarafından istenilen bilgi, belge veya

dokümanları vermekle yükümlüdür. Ancak, kanun gereğince gizli olan belge veya bilgilerin verilmesi amacıyla yetkili kurum veya kuruluştan gizlilik kararının kaldırılmasını talep edebilir. Bu talep kabul edilmediği takdirde alınan karara karşı kanun yollarına başvurabilir.

(4) Komisyon, kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler veya insan hakları alanında faaliyet gösteren dernek, vakıf gibi sivil toplum kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarıyla işbirliği yapabilir.

(5) Komisyon çalışma ve toplantılarını Türkiye Büyük Millet Meclisinde yapılabileceği gibi, alınacak kararla başka yer ya da şehirde de yapabilir. Yurtdışında da çalışabilir.

Komisyonun çalışma usul ve esasları

MADDE 7 - (1) Komisyon, üye tamsayısının en az üçte biri ile toplanır ve toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir; ancak karar yeter sayısı hiç bir şekilde üye tamsayısının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz.

(2) Komisyon, incelemelerini alt komisyonlar kurmak suretiyle de yapabilir.

(3) Komisyon, görevleri ile ilgili olarak hazırladığı raporları Başkanlığa sunar. Bu raporlar Danışma Kurulunun görüş ve önerisi ile Genel Kurul gündemine alınabilir ve okunmak suretiyle veya üzerinde görüşme açılarak bilgi edinilir.

(4) Komisyon raporları Başbakanlık ve ilgili bakanlıklara da Başkanlıkça gönderilir.

(5) Komisyonun gerekli görmesi hâlinde; inceleme konusunun sorumluları hakkında genel hükümlere göre kovuşturma veya işlem yapılabilmesi için Başkanlıkça Komisyon raporu ilgili mercie bildirilir.

(6) Komisyon çalışmalarının düzenlenmesi ve etkililiğinin artırılması için çalışma esasları düzenleyebilir.

Başkanlık Divanının kuruluş ve görevleri

MADDE 8 - (1) Komisyon, siyasî parti gruplarının yüzde oranlarına göre, bir başkan, iki başkanvekili, bir sözcü ve bir kâtip seçer. Bu seçim, üye tamsayısının salt çoğunluğuyla toplanan Komisyonun, toplantıya katılanlarının salt çoğunluğunun gizli oyuyla yapılır.

(2) Komisyon Başkanlık Divanı üyelerinden boşalma olduğu takdirde, komisyon tarafından yeni üye seçilir.

(3) Komisyon Başkanlık Divanının herhangi bir üyeliği için, siyasî parti grupları tarafından aday gösterilmemesi durumunda seçim, Komisyon üyeleri tarafından gösterilecek adaylar arasından birinci fıkra hükmüne göre seçilir.

(4) İnsan Hakları Komisyonu Başkanlık Divanı oy çokluğu ile karar verir.

(5) Komisyon çalışmaları ile ilgili olarak, yurtiçi ve yurtdışı görevlendirmelere ya da bu Kanun'da belirtilen görevlerin yerine getirilmesine ilişkin olarak yapılan işlere ait giderler, Komisyon Başkanlık Divanı Kararı ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının onayı ile 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerine göre Türkiye Büyük Millet Meclisi Bütçesinden karşılanır.

Komisyon Başkanının görev ve yetkileri

MADDE 9 - (1) Komisyon Başkanının görev ve yetkileri şunlardır:

- (a) Komisyona başkanlık etmek.
- (b) Komisyon tarafından alınan kararların yerine getirilmesini sağlamak için gerekli tedbirleri almak ve yazışmaları yapmak.
- (c) Komisyonu temsil etmek
- (ç) Komisyon çalışmaları hakkında bilgi vermek, yazılı veya sözlü açıklamada bulunmak.
- (d) Gerekli gördüğünde bakanlıklar, her türlü kamu kurum ve kuruluşları ile üniversitelerden, Komisyon veya alt komisyon çalışmalarında uzmanlık ve bilgilerinden yararlanmak üzere uygun bulacağı kişileri görevlendirmek.
- (e) Komisyon ve kurulacak alt komisyonların etkin ve verimli çalışması için gerekli tedbirleri almak.
- (f) Başvurulardan incelenemeyecek olanlara karar vermek.
- (g) İnsan hakları alanında üniversiteler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile insan hakları alanında faaliyet gösteren dernek veya vakıflara rapor hazırlatmak.
- (ğ) Bu Kanunun kapsamında yer alan işlerle ilgili olarak, toplantı, panel, sempozyum gibi yerlerde Komisyonu temsil etmek.
- (h) Gerek gördüğü hâllerde, sonradan Komisyona bilgi vermek üzere ilgili kurum ve kuruluşlarda incelemelerde bulunmak, temsilci veya görevlileriyle görüşmek.
- (ı) Kanunla verilen diğer iş ve işlemleri yapmak.

Komisyon başkanvekili

MADDE 10 - (1) İnsan Hakları Komisyonu başkanı yokluğunda vekâlet görevini başkanvekillerinden birine verir.

Başvuruların alınması

MADDE 11 - (1) Başvurular derhâl Başvuru Defteri'ne kayıtları yapılır, kayıt tarihi ve sayısı dilekçelerin üzerine yazılır. Başvuru tarihi kaydın yapıldığı tarihtir.

- (2) Posta yoluyla yapılan başvurularda; başvurunun ulaştığı tarih, başvuru tarihidir.
- (3) Komisyonca başvuru sahibine veya temsilcisine hazır bulunmaları şartıyla imzalı ve kaşeli bir alındı belgesi verilir.
- (4) Alındı belgesinde; başvuru kaydının tarih ve sayısına yer verilir.
- (5) Elektronik posta yoluyla yapılacak başvurularda, Komisyonun elektronik posta adresine ulaştığı tarih, başvuru tarihidir. Ancak resmî tatil günlerinde elektronik posta yoluyla yapılan başvurular, resmî tatilin bittiği ilk iş günü yapılmış sayılır.
- (6) Başvuru Defterinde, başvuranın adı, soyadı, iş ve ikametgâh adresi, varsa iletişim bilgileri, başvuru tarihi, hangi kişi ya da kurum veya kuruluş hakkından başvuruda bulunduğu, başvurusunun konusu ve hangi yöntemle başvurulduğu gibi hususlara yer verilir.

Yazılı başvuruda bulunması gereken hususlar

MADDE 12 - (1) Komisyona yapılan başvurularda, başvuru sahibinin adı-soyadı ve imzası ile iş veya ikametgâh adresinin bulunması gerekir.

Elektronik başvuruda bulunması gereken hususlar

MADDE 13 - (1) Gerçek kişiler tarafından elektronik posta yoluyla yapılacak başvurular, başvuru sahibinin adı ve soyadı, oturma yeri veya iş adresine ilâve olarak kimlik doğrulama amacıyla kullanılacak Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası belirtilmek suretiyle de yapılabilir.

(2) Tüzel kişiler tarafından elektronik posta yoluyla yapılacak başvurular, tüzel kişinin unvanı ve adresi ile yetkili kişinin Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası belirtilmek suretiyle ve yetki belgesiyle birlikte yapılabilir. Yetki belgesi uygun elektronik araçlarla elektronik ortama aktarılarak gönderilir.

(3) Gerçek veya tüzel kişiler tarafından, 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu gereğince elektronik imza kullanılarak gönderilen başvurularda, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası aranmaz.

(4) Bu tür başvurularda, Komisyonun elektronik posta adresine ulaştığı tarih, başvuru tarihidir.

İncelenemeyecek başvurular

MADDE 14 - (1) Komisyona yapılan başvurular Komisyon Başkanı tarafından incelenir. Bu başvurulardan;

- a) Belli bir konuyu ihtiva etmeyen,
- b) İç hukuk yoluna başvurulması veya tüketilmesi durumunda insan hakkı ihlâli oluşturmadan, başvuru konusu ile ilgili hakka ulaşılabilecek nitelikte olanlar,
- c) Başvuruda bulunması gereken hususlardan herhangi birini taşımayanlar,

d) İnsan haklarının ihlâlâ uğradığı iddiasını içermeyenler,

inceleme ve araştırmaya konu yapılamaz. Bu husus başvurana bildirilir.

İnceleme ve sonucun bildirilmesi

MADDE 15 - (1) Komisyon Başkanının incelenmesini uygun gördüğü başvuruların, doğrudan doğruya Komisyon, Alt Komisyon, Komisyon üyesi tarafından incelenmesine ya da ilgili bakanlık veya kamu kurum ve kuruluşu, Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı il veya ilçe insan hakları komisyonları ya da ceza infaz kurumları ve tutukevleri izleme kurulları tarafından araştırılıp, inceleme yaptırılmasına karar verebilir.

(2) Başvuruyu inceleyen makamlar, başvuru ile ilgili olarak hazırlayacağı raporu İnsan Hakları Komisyonu Başkanlığına ve yapılmakta olan işlemin aşaması veya sonucu hakkında da başvuru sahibine en geç otuz gün içinde bilgi verir.

(3) Komisyon Başkanı, başvuru hakkında Komisyon, alt komisyon, komisyon üyesi veya uzman dışındaki kurumlar tarafından araştırılıp inceleme yapılmasına karar vermesinden sonra, bizzat Komisyon, ilgili Alt Komisyon veya Komisyon üyesi veya uzmanı tarafından incelenmesine de karar verebilir. Bu durum ilgili birime bildirilir.

(4) Komisyon, başvuruların sonucu veya yapılmakta olan işlem hakkında başvuru sahibine en geç altmış gün içinde bilgi verir.

Uygulanacak İktüzük ve atıflar

MADDE 16 - (1) İnsan Hakları Komisyonunun çalışmalarında, bu Kanunda sarahat olmayan hâllerde, Türkiye Büyük Millet Meclisi İktüzüğü hükümleri uygulanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanının, Türkiye Büyük Millet Meclisi İktüzüğü gereğince komisyonlar üzerinde haiz olduğu denetleme yetkisi bu Komisyon için de geçerlidir.

(2) Kanunlarda, Türkiye Büyük Millet Meclisi İktüzüğünde ve diğer mevzuatta 3686 sayılı İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanununa yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

Yürürlükten kaldırılan kanun

MADDE 17 - (1) 5 Aralık 1990 tarihli ve 3686 sayılı İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 18 - (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19 - (1) Bu Kanun hükümlerini Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı ile Bakanlar Kurulu yürütür.

ASLI GİBİDİR

[Signature]